

Dünden Bugüne Türkçe

PROF. DR. HAMZA ZÜLFİKAR

Kalıp cümleler

344 ümle bilgisi üzerinde sınıflandırmaya ilişkin konular üzerinde dururken bir kısım cümlenin hazır söz kalıpları olarak kişilerin zihinlerinde yer ettiği ve fırsat düştükçe Türkçe konuşan herkesin yapıyı bozmadan bu kalıp cümleleri kullandıkları dikkat çekmektedir. Bunlar deyimler, atasözleri, hayır dualar (alkış), beddualar (kargış, ilenme) olduğu gibi *Gözüün aydın, Amma yaptın, Olur şey (iş) değil, Ne zahmet ettin? Hayırdır, Lafı mı olur? Canı cehennem, Bırak şu gevezeliği, Affedersiniz* gibi yapıca diğer kalıp cümlelerden ayrılan cümle niteliğinde bazı biçimler de var. Adlandırılmamış, sınıflandırmada yerini almamış olan bu tür cümleler Türkçede önemli bir sayı oluşturmaktadır.

Bunların bazıları *Teessüf ederim, Ne münasebet, Affınıza mağruren, Velinimetimiz, Bu ne cür'et, Sizi tenzih ederim* örneklerinde olduğu gibi içerdikleri kelimeler dolayısıyla kullanımını azalmış, buna karşılık *Ne zannettin, Ne zannettin-di, Ne sandın, Ne sandındı* gibi bazı az sayıda örnek dışında yerlerine konacak bu ölçüde kalıplaşmış cümleler de bulunamamıştır. Bunların arasında dinî temele dayanan ve Arapça kelimelerden kurulmuş biçimler de vardır. *Fesubhanallah, Lahavle, Hafazanallah, Maşallah* gibi bir duyguyu anlatan bu tür biçimler de birer cümle niteliğinde olup eskimiş örneklerdir.

Kaynaklarda cümle niteliğinde olup olmadıklarına bakılmaksızın bütün bunlara kalıplaşmış söz öbekleri gözüyle bakılır ve sözlüklere öteki deyimler atasözleri gibi kalıplaşmış biçimler sayılarak alınır. *Laf olsun âdet yerini bulsun, Laf ola beri gele* veya *Lafı mı olur?* biçiminde çekimli kalıp cümle ile *laf atmak, lafa karışmak, laf işitmek* deyimleri yapıca birbirine benzerse de kaynaklarda aynı başlık, sözlüklerde aynı madde altında toplanır. De-

yim sözlüklerinde bu durumu açıkça görmek mümkündür. Oysa bunların ayrı ayrı değerlendirilmesi, *Laf olsun âdet yerini bulsun, Laf ola beri gele, Lafı mı olur?* gibi biçimlerin cümle sayılıp, dil bilgisi kitaplarında kalıp cümleler başlığı altında ele alınması yapı ve anlam özellikleri göz önünde bulundurulup öteki hayır dualardan, beddualardan, atasözlerinden ve deyimlerden ayrılması deyim sözlüklerinin, kaynak kitapların bu inceliğe göre yeniden düzenlenmesi gerekir. Bu belirlemeden sonra, önce bu tür örneklerin cümle olup olmaması üzerinde duralım ve deyimlerden ayrılan yanlarını bulmaya çalışalım.

Ülkemizde *tümce* diye de adlandırılan *cümle* kişilere göre farklı tanımlanmıştır. Temel özelliklerini göz önüne alarak cümleyi şöylece tanımlayabiliriz:

İnsanın çeşitli tasarılarının, hayallerinin, düşüncelerinin, duygularının, karşılaştığı olayların söze dönüştürülerek dile getirildiği anlamlı birimler olup bir yargı bildirecek biçimde, birtakım kurallara bağlı olarak kelimelerin eklerle birbirleriyle ilişkilendirildiği, olumlu, olumsuz, soru, olumsuz soru biçimlerinin yapıldığı anlamlı dizidir. Daha kısa bir tanım yapmak gerekirse *cümle*, anlamlı ve görevli dil birlikleri olan kelimelerin, kelime gruplarının çeşitli yardımcı öğelerin çekim ekleri aracılığı ile bir düzen içinde, belli kurallara bağlı olarak bir araya getirildiği dizidir. *Serin bir rüzgâr, çamların dallarını titreterek esiyor* gibi bir cümlede özne, tümleç ve yüklem kurallı bir yapı içinde bir araya gelmiş ve bir cümle oluşturmuştur. Böyle bir cümlede öncelikle aranan özellik bir yargının bulunmasıdır. Bunun yanı sıra aranan bir başka özellik öznenin veya özneyi temsil eden bir kişi ekinin olmasıdır. Yargı bir isim, bir fiil, bir birleşik fiil veya deyimdir.

Yukarıda yaptığımız tanımları da göz önüne alırsak *Nasılsınız?* sorusuna *İyiyim* biçiminde verilen cevabın ardından, *Siz nasılsınız?* veya bir eksiltimle yalnızca *Ya siz?* sözünü kullanırız. Yapılan bir yoruma karşılık düşüncesi sorulan kişinin verdiği *belki* cevabı da bir yargı bildirdiği için cümle sayılır. Bu isim cümlelerinin yanında *En sonunda deniz kabardı* biçiminde yüklemi fiil olan normal fiil cümlesi de yapılıdır. Fiil cümlesi bir yardımcı fiil de olabilir. *Yelken açarak yoluna devam etti* örneğinde görüldüğü gibi birleşik fiiller de fiil cümlesi kurar. Bunların yanında bir deyim de içerdiği fiilden dolayı yüklem olduğu ve fiil cümlesi kurduğu görülür. Bunun için *Rüzgâr hiç göz açtırmıyordu* örneğini verebiliriz. Söz konusu bu biçimlerin hepsi de birer cümledir. Bu durumda ve bu değerlendirme ışığında yargı bildiren, kişi kavramı taşıyan yüklemi isim veya fiil olan her yapı bir cümle değerindedir. *Na-*

sılsınız bir isim cümlesi, *Ne günlere kaldık, Şaka ediyorsun* örnekleri ise fiil cümlesidir. Bunlar yukarıda verdiğimiz öteki örneklerden farklı değildir. Konuya kalıp cümle olarak baktığımızda *Hadi hayırlısı, Amma yaptın, Bırak gevezeliği, Teessüf ederim, Ne müinasebet, Sizi tenzih ederim, Olur şey değil, Laf olsun âdet yerini bulsun, Laf ola beri gele veya Lafı mı olur?* gibi cümleler bu belirlemelere ve tanımlara uygun düştüğü için birer cümledir ve deyimlerden farklı biçimlerdir.

Sözünü ettiğimiz cümlelerin dil bilgisi kitaplarında başlı başına bir konu olarak ele alınması ve ayrıntılı bir biçimde gösterdiği özelliklere göre incelenmesi gerekir. Bu tür cümlelerde *Canı cebenneme!* örneğinde olduğu gibi bazen bir eksiltim söz konusudur. *Ne yüzele...* biçiminde kalıplaşmış olan bu cümlenin ardından *böyle bir istekte bulunuyorsun* veya *yanımıza geliyorsun* gibi söylenmesi mümkün eklemeler vardır. Saklı tutulan ve okuyucunun veya dinleyicinin anlayışına bırakılan bu parçalar istenildiği gibi değişirken yalnızca *ne yüzele* biçimi kalıp bir cümle olarak kalır. *İstersen* sözü de bir cümleye başlangıç yapar. *Doğrusunu sorarsan, Doğru söylemem gerekirse, Kendimi bildim bileli* örneklerinde olduğu gibi eskiden “şartın cezası” diye adlandırılan şartlı cümlelerinin ikinci bölümleri söylenmediği hâlde bu biçimlerin başında yer alan sözler de birer kalıp cümle niteliği taşır.

Ses düşmelerine uğratarak ve ifadeyi kuvvetlendirmek için tekrara başvurularda *yo yo yo* veya *olamaz olamaz olamaz* biçiminde tekrarlar da birer cümle değerindedir. Bütün bu örneklere birer deyim nazarıyla bakmak ve onları deyimler arasında göstermek doğru olmaz.

Türkçenin etkilendiği dillerden aldığı kalıp sözler de az değildir. *Kendine iyi bak, Senin (sizin) için ne yapabilirim, Yorum yok* bu tür sözlerin son örneklerinden biridir.

Bu tür cümlelerin başlıca özelliği kalıplaşmış olmalarıdır. Kalıplaşma deyimlerde de vardır. Deyimler de kalıplaşmış kelimelerdir. Ancak bir ortak özellikten dolayı cümle niteliğindeki bu örnekleri deyim saymamalıyız. Deyimlerin kalıp cümlelerden farkı, genel olarak *-mak (-mek)* mastarıyla kullanılan ve yargı bildirmeyen biçimler olmasıdır. Kalıp cümleler ise yargı bildiren, şahıs ifade eden çekimli sözlerdir. Bir başka ayırıcı özellik anlamla ilgilidir. Eskiden *tabir* diye adlandırılan deyimlerde bulunan mecazi özellik, abartılı (*ağzından kuş tutmak*), mantık dışı anlam (*gözünü birini bir yerden ısırma*), söz konusu ettiğimiz kalıp cümlelerde yoktur.

Denebilir ki deyimlerde anlatıma çekicilik katan özellikler vardır. Yukarıda örnek olarak verdiğimiz cümlelerde de bir çekicilik hissedilmektedir. Bu sınırlı benzerliğe, ortak özelliğe karşın ayrılan özellikler çok daha fazladır. Öncelikle yapıda görülen farklılık söz konusu cümleleri deyimlerden ayırır.

Acaba cümle niteliğinde olup mecaz anlamlar taşıyan, abartılı, mantık dışı sözler olarak bir araya gelmiş biçimler yok mudur? Örnek olarak *Gönliünden ne koparsa* sözünün içinde deyim özelliği vardır. Buna bakıp cümlenin deyim özelliği taşıdığı ileri sürülebilir. Ancak cümle *gönliünden kopmak* deyimini ile yapıldığı için böyle bir özellik taşımaktadır. *İn cin top oynamak* deyiminden istersek bir cümle yapar bu deyim cümlede kullanabiliriz. *Ortalıkta in cin top oynuyordu* biçimindeki cümle söz konusu ettiğimiz kalıp cümle türünden değildir. Bu örnekte olduğu gibi her yalın veya birleşik cümle de deyim olabilir; yalın veya birleşik her cümlede böyle bir özellikten söz edilebilir. *Demin şu pencereden gözüm denize ilişince kendimi Roma'ya giden bir vapurda sandım*. Bu örnek cümlede görüldüğü gibi *gözü ilişmek* deyimini öteki normal cümlelerde de kullanılmaktadır.

İğneyi kendine, çuvaldızı başkasına batır bir atasözüdür. Söz konusu ettiğimiz kalıp cümlelere kalıplaşmış olma ve yüklemeleri çekimli bulunma özelliğinden dolayı atasözü benzemektedir. Benzeyen bu iki özelliğe rağmen kalıp cümlelerde atasözlerindeki hikmet, öğüt ve ders verme anlamları kalıp cümlelerde yoktur. *Hayrola burada ne arıyorsun?* veya herkesin sık sık kullandığı *Hoş geldin* kalıp cümlesi *İğneyi kendine, çuvaldızı başkasına batır* atasözleriyle anlam bakımlarından bağdaşmaz. Atasözlerinin yüklemelerinde kullanılan zamanlar bellidir ve bu yapı öteki cümle türlerinden ayırıcılığı sağlayan özelliktir.

Boyun batsın, ağzın kurusun, sababa çıkmasın bedduası söz konusu ettiğimiz kalıp cümlelere kalıplaşmış olma ve yüklemeleri çekimli bulunma özelliğinden dolayı benzemektedir. *Aklınla bin yaşa, El öpenlerin çok olsun, Allah ömürler versin, Ellerin dert görmesin, Canı sağ olsun, Eline sağlık, Allah bağışlasın* gibi hayır dualar da birer kalıp sözdür. İçinde hayır dua kavramı olan ancak kalıp cümleler içinde yer alması gereken *Canı cebenneme, Ağzına sağlık, Aklınla bin yaşa* gibi biçimler de bulunur. Bu kalıp cümleler yalnızca kalıplaşma özelliği ile hayır dualara benzer. Atasözlerinin beddualardan farkı atasözlerinde hikmetli, öğüt verici, ders alınacak, belli zaman ekiyle kurulmuş olma özelliklerinin bulunmasıdır.

Kalıp cümleler arasında hayret ifade eden ünlem cümlelerini de alabiliriz. Kalıp sözlerin büyük bir bölümü *Ne derse beğenirsin! Vay anasına! Ne günlere*

kaldık! örneklerinde olduğu gibi ünlem cümleleridir. *Bana bak!* bir seslenme sözü olarak bazen kuvvetli bir uyarı bazen de “Beni dinle, Bana kulak ver.” anlamında kullanılmaktadır Bu söz *Bana bakın* veya *Bana bakınız* biçiminde kullanıldığında “Yüzünüzü bana dönün.” anlamındadır. Bu özelliğe bakarak *Bana bak!* biçiminde mecazi bir anlam bulunduğu dolayısıyla bir deyim özelliği kazandığı söylenebilir. Demek ki ünlem cümleleri de deyim özelliği taşıyabilir. Deyim özelliği taşıyanları deyim özelliği taşımayanlardan ayırıp kalıp cümle yapısında ünlem cümlesi diye ayırmak gerekir. Herkeşçe sık sık kullanılan ve yargı bildirdiğinden *Bana bak!* yapı olarak öncelikle bir kalıp cümledir.

Kesik cümle kalıp cümle değildir. *Dün akşam kimi bekliyordun?* biçimindeki bir soru cümlesine verilen *Kız arkadaşımı...* bir kesik cümledir. Bu tür cümlelerde kalıplaşma söz konusu olmadığı için bunlar yukarıda örneklerini verdiğimiz kalıp cümle sayılmaz. Bunlar daha önce dil bilgisi kitaplarında sınıflandırıldığı gibi kesik cümle olarak kalmalıdır.

Kalıp cümleler yalnızca Türkçeye has bir durum değildir. Yabancı dillerde de pek çok kalıp söz vardır. Bu kalıp sözlere İngilizcede, Arapçada ve Farsçada da rastlamaktayız.

Yabancı dil öğretiminde söz konusu kalıp cümlelerden yararlanmak eğitimi kolaylaştıran bir imkândır. Bu imkândan yabancı dil eğitiminde yararlanma kabul gören bir yöntemdir. Yabancılar için yazılmış kitapların pek çoğu ilk dersleri bu kalıp sözler kullanılarak yürütür ve öğrencilere bir yabancı dil bu tür kalıp sözler aracılığı ile öğretilir. Bu öğretimde taşıdıkları mecaz anlamlardan dolayı deyimlerden ilk aşamada yararlanma yoluna gidilmez.

Her iki grup sözde ortak olarak görülen kalıplaşma olayı Türkçe dil bilgisi kitaplarında daha çok ek kalıplaşmaları olarak ele alınır. Cümlelerin kalıplaşmasından dil bilgisi kitaplarında söz edilmez. Kalıp cümle biçiminde bir terim dile gelmezken kalıp sözlerle daha çok atasözleri ve deyimler kastedilir. Bununla birlikte deyimlerin öteki kelime gruplarından cümle niteliğindeki kalıp sözlerden nerelerde ayrıldığı, sınırlarının ne olduğu da yeterince aydınlatılmamış hususlardandır.

Prof. Dr. Zeynep Korkmaz *Gramer Terimleri Sözlüğü*'nde kalıplaşmayı şöyle tanımlanmıştır:

“Herhangi bir kelimeye eklenen çekim veya yapım ekinin bilinen belirli görevi ile değil de eklendiği kelime ile beklendiğinden ayrı yeni bir anlam meydana getirecek şekilde birleşip kaynaşması olayı.” Buna ek olarak Z.

Korkmaz, *göze girmek, dil dökmek, gözden düşmek* deyimlerini de kalıplaşma olayları içinde gösterir.

Tanımda görüldüğü gibi kalıplaşma bahsi içinde kalıp cümlelerden söz edilmemiştir.

Prof. Dr. Vecihe Hatiboğlu, *Türkçenin Söz Dizimi* adlı eserinde de deyimleri ve atasözlerini ele alırken kalıplaşmadan söz eder. Cümledeki kalıplaşmayı bu iki grup içinde görür.

Sözlükler, deyimlerin yanı sıra kalıp cümleleri de maddeleri arasına alır. Burada bence izlenmesi gereken yol, kalıp sözün deyimleşmiş yani mecaz anlam kazanmış, abartılı, mantık dışı özellikler taşıyan türlerini sözlüklere, deyim sözlüklerine alınmasıdır. Hatta bunların deyim, atasözü, hayır dua, beddua, kalıp cümle oldukları kısaltmalarla belirlenmelidir. Kalıp cümle özelliği gösteren ünlem cümlesi, hayır dua, beddua ayrı ayrı özelliklerine göre farklı cümle yapıları oldukları dil bilgisi kitaplarında işlenmeli, mecaz anlam taşımayan, hikmet içermeyen, buna karşılık kalıplaşmış hazır söz kalıpları olarak zihnimize yer eden deyim ve atasözleri ayrı değerlendirilmeli ve okul çağındakilerinin dilini geliştirmede, yabancılara Türkçenin öğretiminde kalıp cümlelerden yararlanılmalıdır. Yapılarına ve anlamlarına göre cümleler sınıflandırılmalı, bu inceliklere de dikkat edilerek yeni tasnif denemeleri yapılmalıdır.

Yapıca ayrıcalık gösteren kalıp cümlelerin özelliklerini belirledikten ve bunların deyimlerle karıştırılmaması gerektiğini vurguladıktan sonra çeşitli eserlerden derlediğimiz bazı kalıp cümle örnekleri verelim:

Doğrudan kalıp cümleler

Adam sen de, Affınıza mağruren, Ağzını bayra aç, Allah bilir, Allahtan kork, Amma yaptın! Bakınız, Bana bak, Ben yokum, Brak gevezeliği, Burada ne arıyorsunuz?, Desene, Doğrudur, Dünya ahiret hemşirem (bacım) olsun, Gene bekleriz, Canını seveyim, Canı nasıl isterse, Gözün aydın, Gözüüm görmesin, Güle güle, Hadi oradan, İyi akşamlar, İyi geceler, İyi günler, İyilik sağlık, İyiyim, Kapa çeneni!, Kendine iyi bak, Kes sesini!, Laf aramızda, Laf ola beri gele, Laf olsun âdet yerini bulsun, Mutluyuz, Nasılsınız?, Ne arıyor?, Ne bileyim!, Ne buyrulur!, Ne de olsa, Ne demek!, Ne demeye!, Ne ehemmiyeti var?, Ne güne duruyor?, Ne haber?, Ne hâli varsa görsün, Ne idiği belirsiz, Ne münasebet!, Ne olacaksa olsun, Ne olursa olsun, Ne olursun, Ne önemi var, Ne sandın, Ne sandındı, Ne zannettin, Ne zannettindi, Ne var ki, Ne var ne yok?, Ne yazar, Ne yüzle, Neler neler, Neyin nesi, Olmazsa ol-

maz, Sen bilirsin, Şaka etme, Viran olası hanede evlad u ayal var, Yok canım, Yolun açık olsun, Yorum yok, Zararı yok.

Kalıp cümle yapısında ünlem cümleleri

Adama bak, Bilmem ki, Bu ne cür'et!, Bu ne hâl?, Hayırdır, Hayırdır inşallah, Hayrola, Herife bak!, Lanet olsun!, Ne dese beğenirsin, Ne fayda, Ne âla, Ne arar, Ne günlere kaldık, Ne haddine, Ne hikmetse, Ne iyi, Ne şakası, Şaka ediyorsun, Vay anasına, Yüziünü şeytan görsün.

Kalıp cümle yapısında hayır dualar

Ağzına sağlık, Afiyet olsun, Aklınla bin yaşa, Allah başıulasın, Allah esirgesin, Allah ömürler versin, Allah razı olsun, Allah utandırmasın, Allah yıldız barışıklığı versin, Allaba ısmarladık, Başın sağ olsun, Bayramınız kutlu olsun, Eksik olmayın, El öpenlerin çok olsun, Elin dert görmesin, Eline sağlık, Geçmiş olsun, Göziün aydın, Rubu şad olsun, Yolun açık olsun.

Kalıp cümle yapısında beddualar

Ağzın kurusun, Canı cebenneme, Allah kabretsin.

İndirim

Aalışveriş yerlerinin önünde çeşitli boyutlarda *indirim* yazısını görüyorum. Kimisi vitrin camına kimisi de bez üzerine iri harflerle *indirim* yazmış ve dükânın önüne asmış. Yıllar önce *indirim* yerine Arapça kökenli *tenzilat* kullanılırdı. Ben bunun tanığıyım. *Tenzilat* yanında İtalyanca kökenli *iskonto* kelimesi de vardı. Daha sonra bu kavramı ve bunun yakın anlamlarını veren *outlet*, *sale* gibi başka dillerden kelimeler de dile mal oldu. *Tenzilat*'in yerine yapısı kurallı olan *indirim* uygun düştü. Bu tür örnekler Türkçenin kazanç hanesine yazıldı. Ama *indirim*'in bulunmasında *tenzilat*'in anlamca kaynaklık ettiğini de inkâr edemeyiz. Bu arada *iskonto* da hemen hemen kullanılmaz oldu. Türkçeleştirme yolunda yapılan bir tür çeviriler yalnızca *tenzilat*, *indirim* arasında olmamıştır. Yüzlerce kelime çeviri yoluyla Türkçe kelimelerle karşılanmıştır. *Konu - mevzu; öğrenci - talebe; dönem - devir* bunlardan birkaçıdır. Oysa *medenî - uygar* örneğinde bu yola gidilmemiştir. Söz konusu kelimenin işlevinden hareket edilerek anlamlandırma pek az örnekte yapılmıştır. Şimdi batıdan gelen kelimelerde de aynı yol izleniyor. Mümkün olduğu kadar batıdaki karşılığı esas alınıyor ve o kelimedeki anlam göz önünde bulunduruluyor. Bu arada eski adla yeni adı birlikte düşünmeye kalktığımızda birçok tutarsızlıklar da görüyoruz. Örnek olarak TRT "Üçü Bir Arada" adlı programında bayan sanatçılardan biri 16.7.2007 Pazartesi gecesini bir başka sanatçıdan bahsederken

o özel bir sanatçıdır biçiminde bir cümle kullandı. *Özel* kelimesinin yerine eski karşılığı olan *hususî* kelimesini koydum, bu tür kullanımın doğru olmadığını gördüm. Bu kullanım aslında çok yaygındır. *Özel* acaba *farklı* sözünün yerine mi kullanılıyor? Bu tür aslını esasını düşünmeden kullandığımız pek çok kelime var. Bunlardan biri *töre cinayeti*. Hemen her sözlüğe girmiş. *Töre* ile *cinayet* birbirleriyle bağdaşmayan kelimeler. *Cinayet*'in *töre* ile birlikte kullanılması cinayete yasal bir anlam katıyor. Oysa bu tür bir cinayet çağ dışı, insan hayşiyetine aykırı bir eylem. Adlandırmalarda yapılan hatalar yalnızca bunlar değil. Bu konularda ilkelerimizi, uygulamada izleyeceğimiz yolları tespit edememişiz.

Kelimeler üzerinde düşünürken Türkçeye gönül vermiş olan Cem Moretti'den uzun zamandır söz etmediğimi hatırladım. Daha önceki yazılarımda da belirttiğim gibi Cem Moretti ilerlemiş yaşına rağmen gerçekten bir Türkçe sevdalısıdır. Kelimelerin imlasına pek dikkat eder ve bunların Türk Dil Kurumunun *Yazım Kılavuzu*'na uygunluğunu arar. C. Moretti'nin yerinde tespit ettiği bozuk kullanımlardan biri Pursaklar Belediyesinin tabelalara *sokağı* değil de *sokak* yazdırmasıdır. Onun takıldığı öteki kelimelerden biri de *unvan* yerine *ünvan* biçiminin kullanılmasıdır. O, *neşretmek* karşılığı *yayınlamak* değil, *yayımlamak*; *itibarıyla* değil, *itibarıyla*; *stoğu* değil, *stoku*; *makina* değil *makine*; *bloğu* değil, *bloku* imlalarına dikkat çekiyor. *Nikâh* ve *dükkân* kelimelerine düzeltme işaretinin konulmaması üzerinde duruyor. Bu arada C. Moretti, *arttırmak*, *arttırılmak* biçimlerini de soruyor. Bunu bir örnekle inceleyelim. *Fiyatları bu ara çok arttırdın mı? Arttırdın mı?* diye düşünürsek burada *arttırmak* kullanılmalıdır. Bu işi ilgili, birine yaptırıyorsa *arttırdın* uygun bir kullanım olur.

Dil herkesin malı, herkes istediği gibi dilini kullanır derken iletişimi sağlıklı kurabilmek için birtakım kurallara uymak, yazıda, söyleyişte birlik sağlamak zorundayız.